

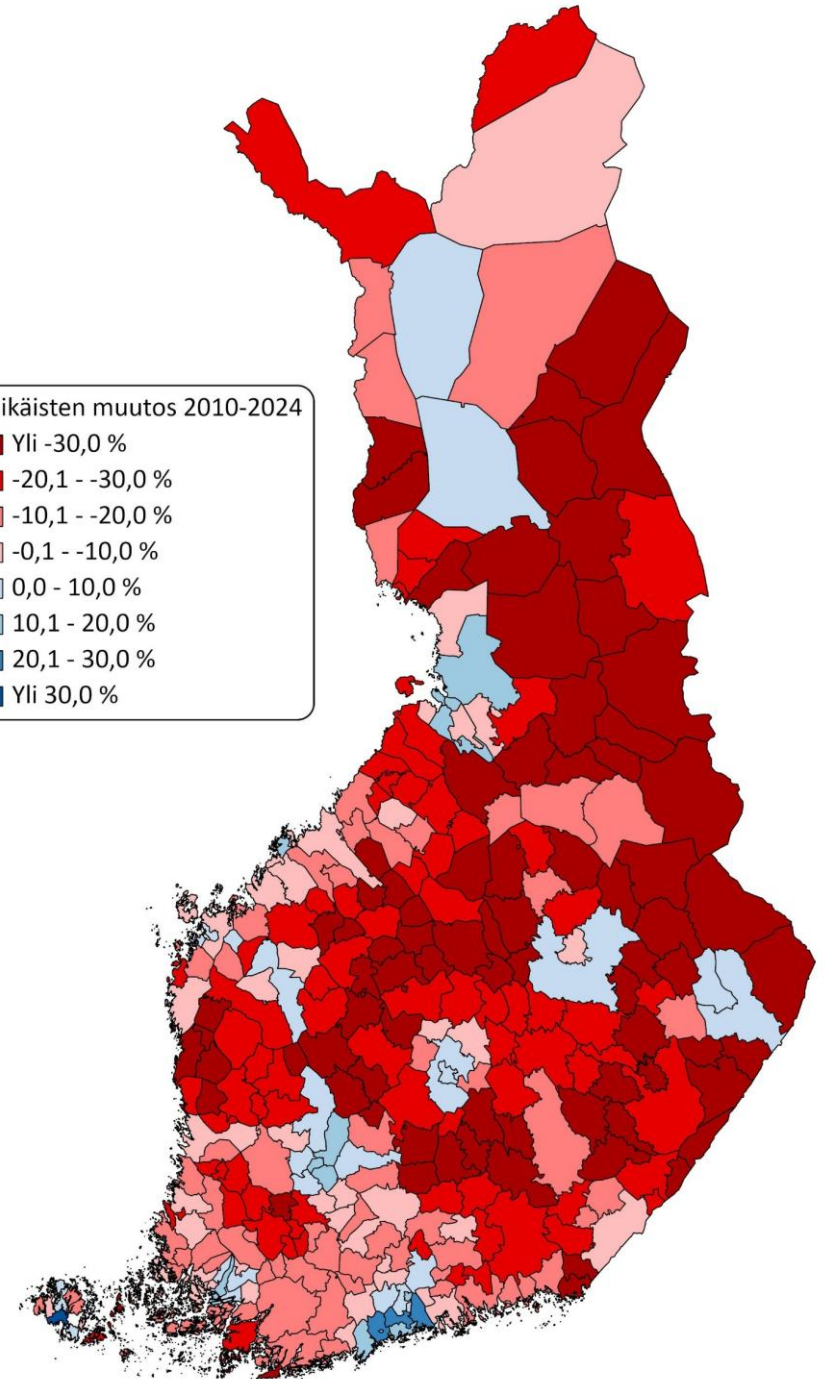

Väestönkehitys ja työvoiman saatavuus Kalajokilaakson alueella

11.5.2026

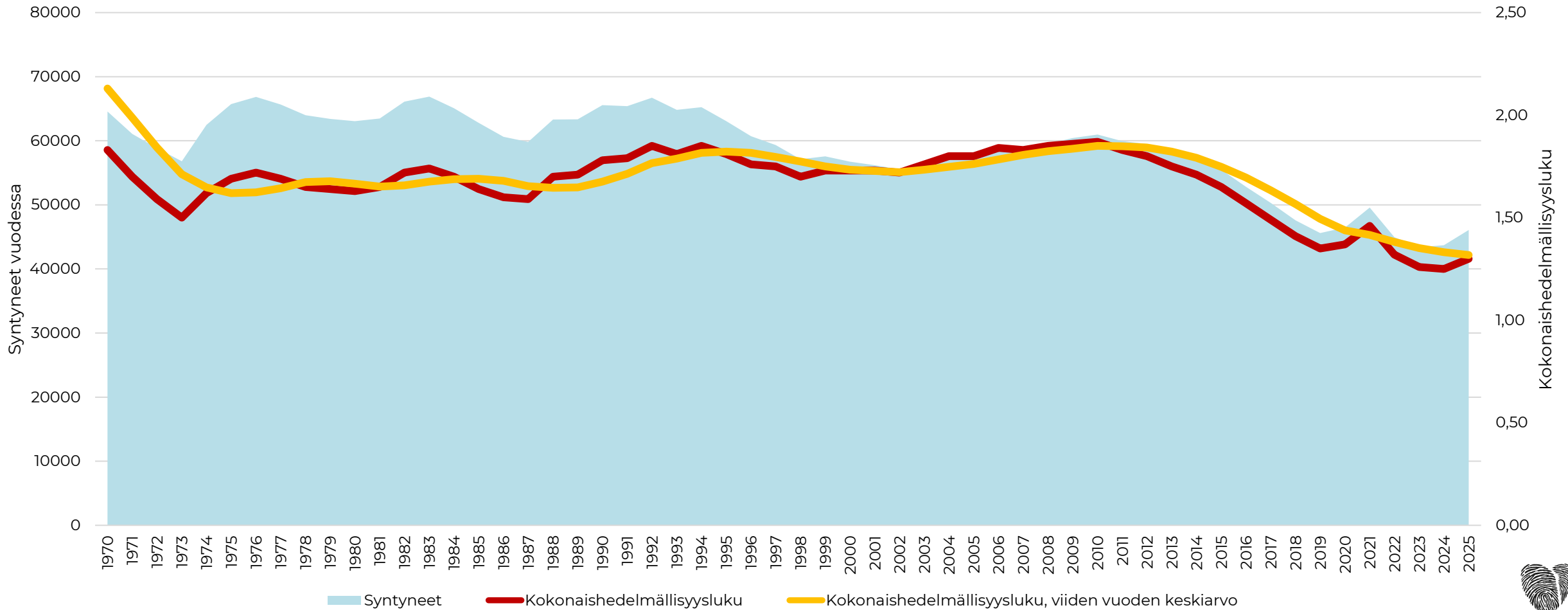
Kuntien väestönkehitys on jo pitkään eriytynyt

- Alueellinen väestönkehitys eriytyi voimakkaasti 1960-luvun lopulla ja eriytyminen voimistui etenkin 1990-luvun puolivälissä.
- Syynä etenkin elinkeinorakenteen murros, suuri osa maasta ei koskaan elpynyt 1990-luvun lamasta. Myös julkisen sektorin osittainen vetäytyminen haastaa etenkin maaseutukuntia.
- **Koko maassa tapahtunut väestönkasvu etenkin 1990-luvulta lähtien on ollut todellisuudessa suurten kaupunkien kasvua.**
- Eriytyntä kehitystä selittää etenkin nuorten keskittyvät muutot ja vähäiset paluumuutot. 2000-luvulla myös maahanmuuton epätasainen jakauma voimistaa kehityksen eroja.
- **Lopputuloksena: 2010-luvulla vain hieman yli viidenneksessä kuntia väestö kasvoi,** Suomessa on enemmän kuntia, joissa väestö väheni yli 15 prosentilla kuin kasvavia kunta.

Syntyvyyden lasku suurena demografisena murroksena

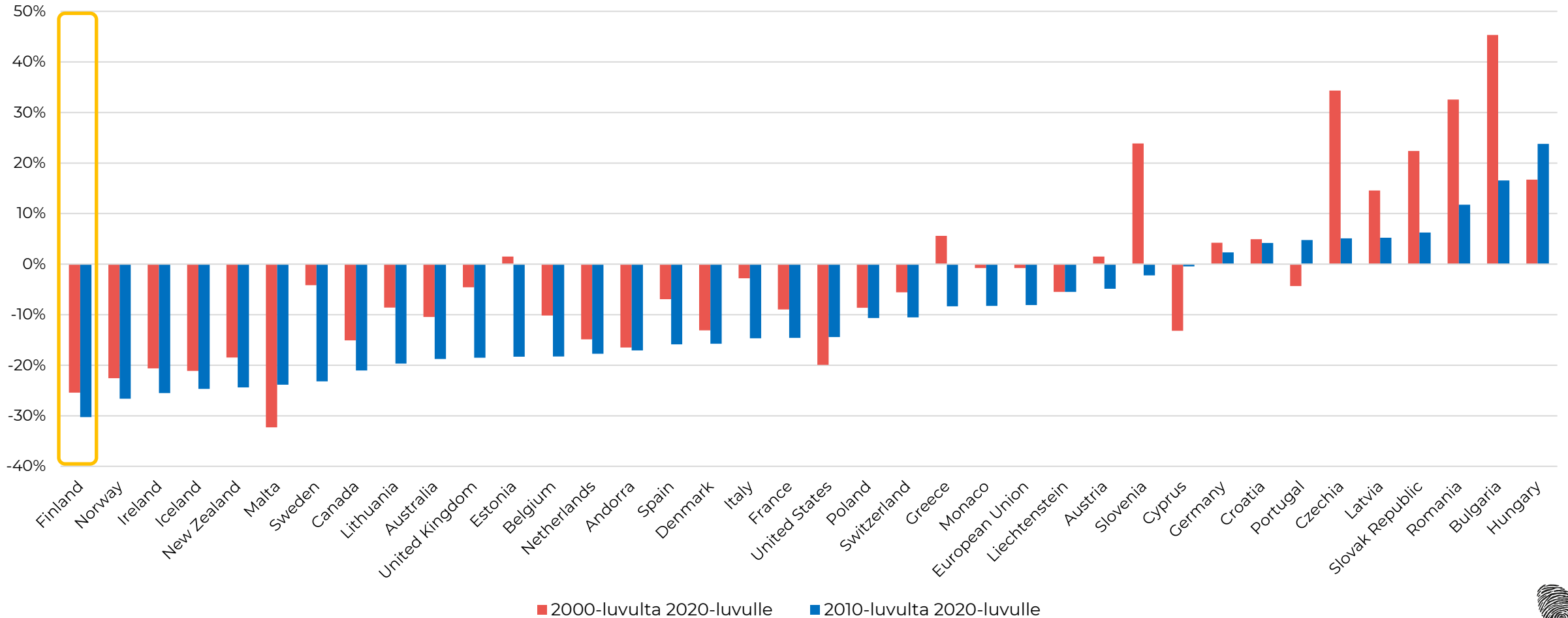
Syntyvyyden lasku: syntyneet ja kokonaishedelmällisyysluku 1970-2025

Kuvion lähde: Tilastokeskus, staffin: syntyvyys

Suomen syntyvyyden lasku kansainvälisessä kontekstissa

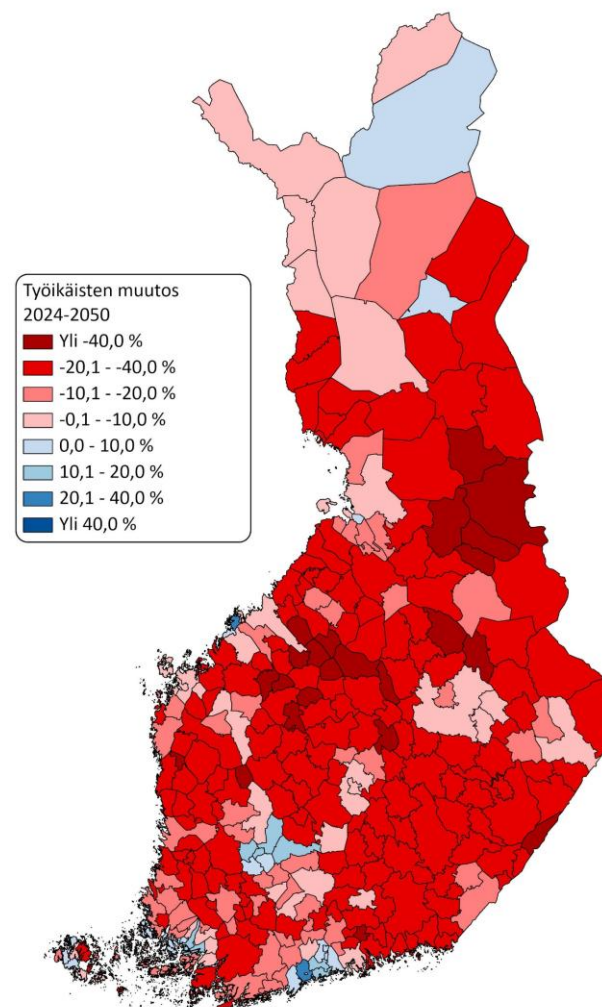
Kokonaishedelmällisyyden muutos

Kuvion lähde: World Bank database

Työikäisen väestön kehityksen tulevaisuuskuva

- Koko maan tasolla 2020-luvun keskimääräinen maahanmuutto riittää säilyttämään työikäisen väestön kasvun 2030-luvulle, minkä jälkeen työikäinen väestö alkaa vähentyä nopeutuvaa tahtia.
- **Etenkin 2030-luvun lopussa ja 2040-luvulla työikäinen väestö vähenee voimakkaasti, sillä 2010- ja 2020-luvulla syntyneet pienet ikäryhmät siirtyvät työkään ja työvoimaan.**
  - Ellei syntyvyys nouse, syntyneiden määrä kääntyy jälleen laskuun 2040-luvulla pienten hedelmällisessä iässä olevien ikäryhmien vaikutuksesta.
- **Aluetason työikäisen väestön kehitys uhkaa jäädä erittäin polarisoituneeksi.** Työikäinen väestö kasvaa vielä suurimmilla kaupunkiseuduilla maahanmuuton vaikutuksesta, mutta vähenee suurimmassa osassa muuta maata, sillä eläkeikään siirtyy merkittävästi suurempia kohortteja kuin työkään.
  - Maan sisäinen muuttoliike voi jossain määrin tasata ennakoitua kehitystä, mutta tämä vaatisi merkittävää muutosta aiempaan. Lisäksi, koko maan tasolla maan sisäinen muuttoliike on aina nollasummapeili
  - Maahanmuuton vahva keskittyminen suurimmille kaupunkiseuduille ruokkii eriytynyttä kehitystä – voiko maahanmuutto alkaa jakautumaan tulevaisuudessa tasaisemmin?

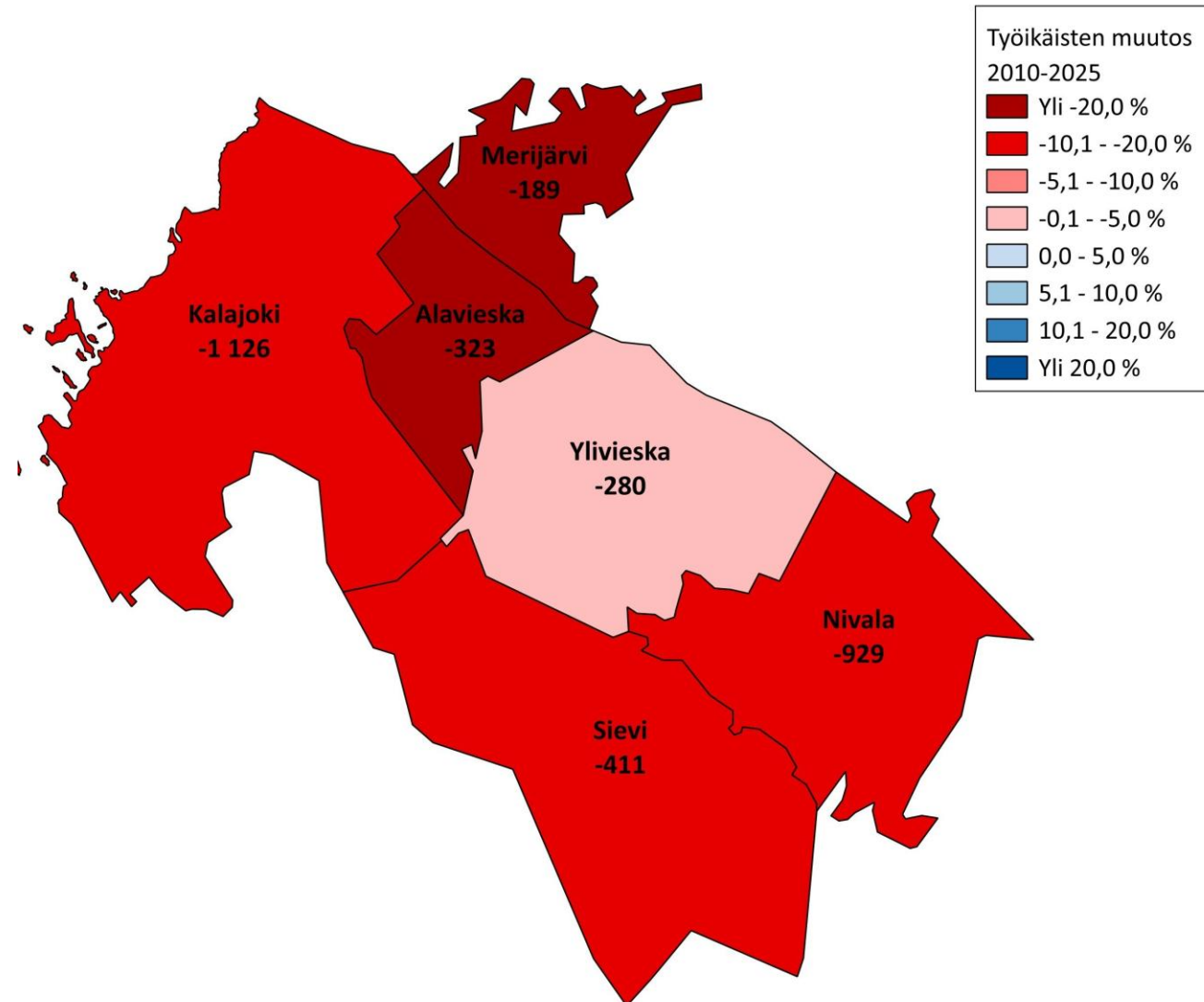

Työikäiset 2024-2050

**Miltä Kalajokilaakson
kehitys näyttää?**

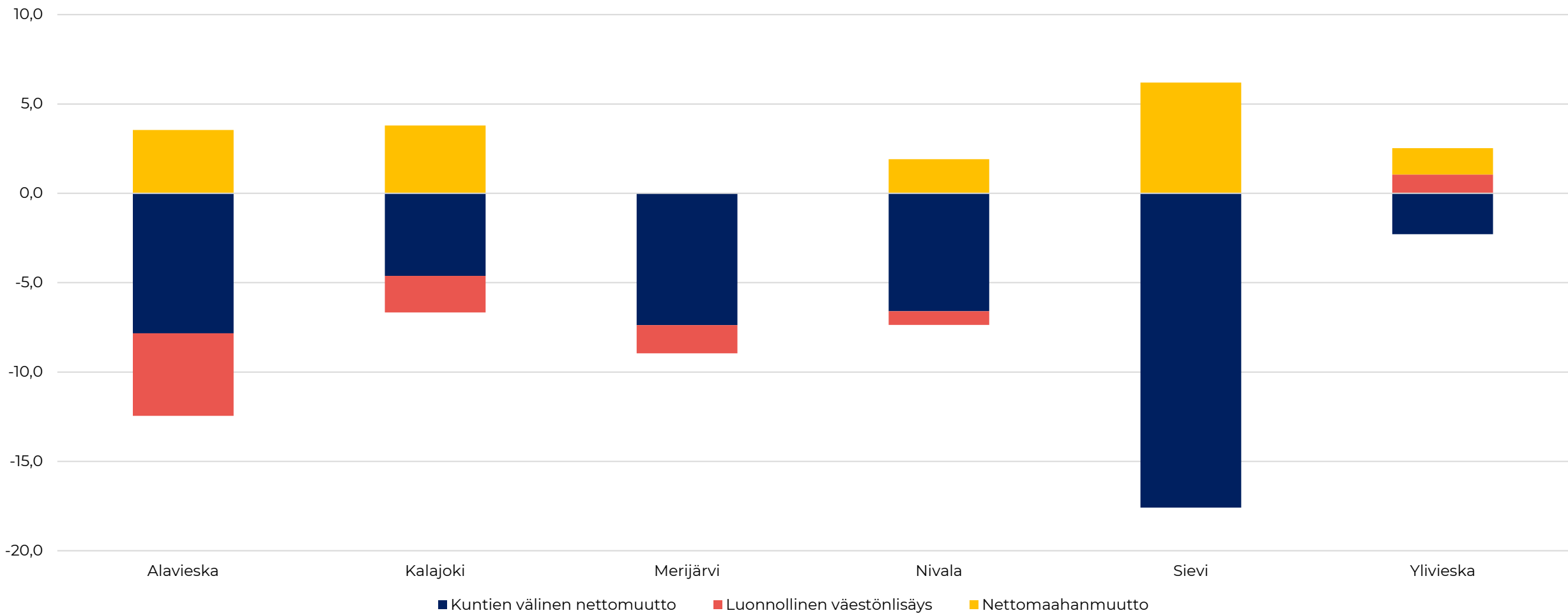
Väestönkehityksen toteuma Kalajokilaakson alueella

- **Kalajokilaakson alueen väestöpohja väheni maltillisesti vuosien 2010-2025 aikana, jolloin asukasluku laski noin 1 200 henkilöllä.**
  - Väestönvähenneminen oli alueella hillitympää kuin keskimääräisessä kunnassa.
  - Alueen sisäiset erot väestönkehityksessä ovat kuitenkin suuret; Ylivieska kuuluu vähäiseen joukkoon kasvavia seutukaupunkeja.
- Työikäisen väestön kehitys on ollut alueella huomattavasti koko väestöä heikompaa. **Työikäinen väestö väheni 3 600 henkilöllä vuosien 2010-2025 aikana.**
  - Ylivieskassa työikäisen väestön väheneminen oli hillittyä, mutta muulla alueella työikäinen väestö väheni voimakkaasti tai jopa hyvin voimakkaasti.

Kalajokilaakson väestönkehityksen osatekijät

2020-luvun väestönkehityksen osatekijät kunnittain

Työikäisen väestönkehityksen osatekijät 2010-2024

Kuntien välinen nettomuutto
-3 567

Työikään siirtyneet –
eläkeikään siirtyneet*
+407

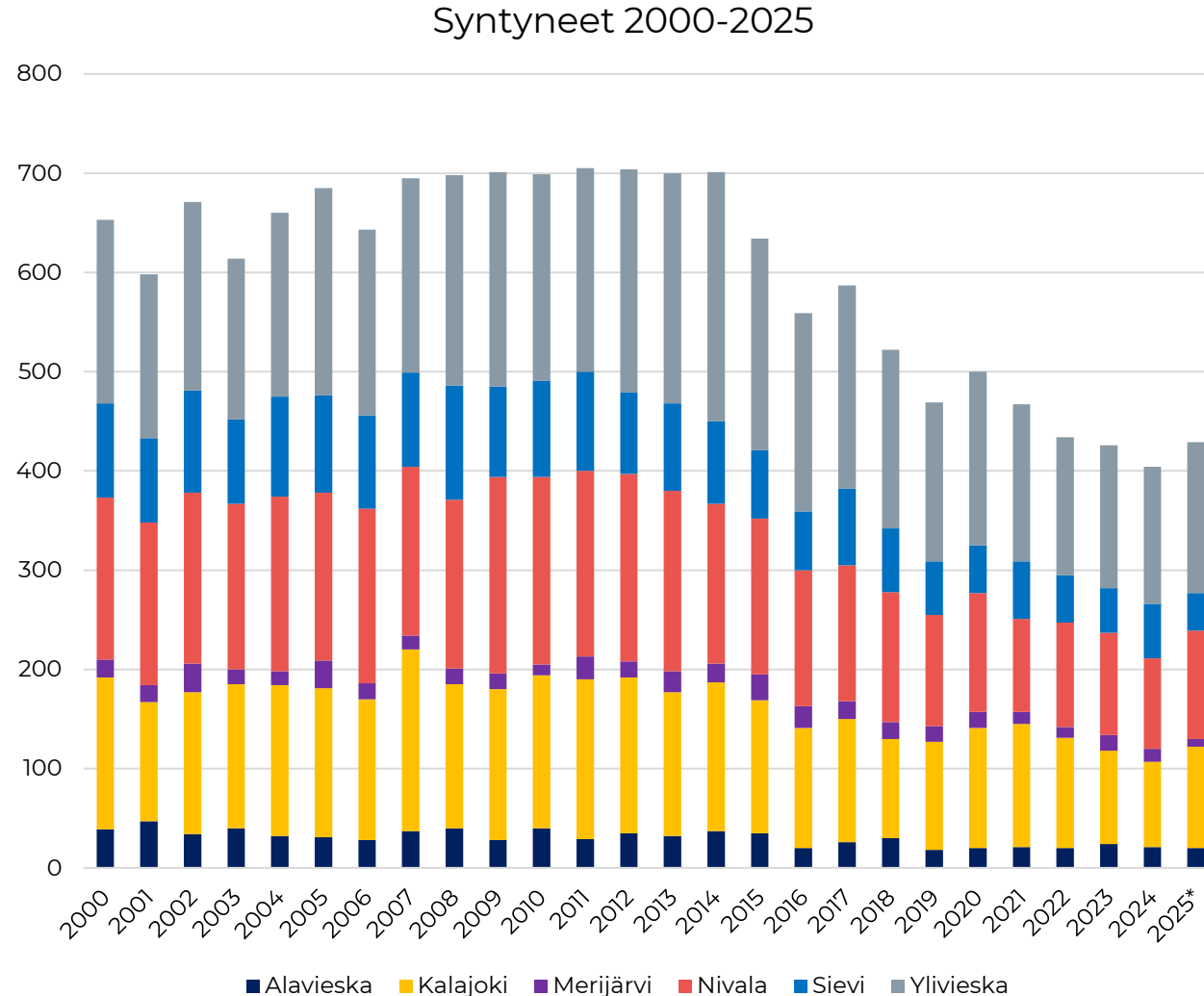
Kuolleet
-902

Kansainvälinen nettomuutto:
+829

Työikäisen väestön muutos
-3 640

Syntyneiden määrä on nopeassa laskussa myös Kalajokilaaksossa

- Kalajokilaakson suhteellisen vahva väestönkehitys on perinteisesti perustunut korkeaan syntyvyyteen. Alueen syntyvyys on ollut ja on yhä maan huipputasoa.
  - **2010- ja 2020-luvulla syntyneiden määrä laski kuitenkin alueella erittäin voimakkaasti.** 2010-luvun alussa alueella syntyi vielä noin 700 lasta vuodessa, 2020-luvulla enää noin 400 – 430 lasta per vuosi.
    - **Muutos syntyneiden määrässä on alueella suurempi kuin maassa keskimäärin.**
  - Syntyneiden määrä laski voimakkaasti kaikissa alueen kunnissa. Muutos oli kuitenkin suhteellisesti muuta aluetta suurempi Nivalan ja Sievin kunnissa.
- Syntyvyyden lasku on pitkällä aikavälillä erityinen haaste Kalajokilaakson kunnille, sillä korkea syntyvyys on vahvistanut merkittävästi alueen työikäisen väestön kehitystä.

Miksi syntyneiden määrä on vähentynyt?

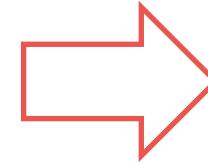
Hedelmällisessä iässä olevat naiset

6 050

2010-luvun alussa, hed. iässä olevat naiset

5 740

2020-luvun alussa, hed. iässä olevat naiset

-56

Syntynyttä vähemmän per vuosi

-237 / -34,9 %

Syntynyttä vähemmän per vuosi / suhteellinen muutos

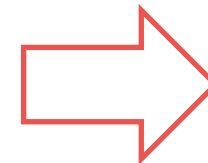
Syntyvyys yksilötasolla (hedelmällisyysluku)

2,8

2010-luvun alun kokonaishedelmällisyys

1,96

2020-luvun alun kokonaishedelmällisyys

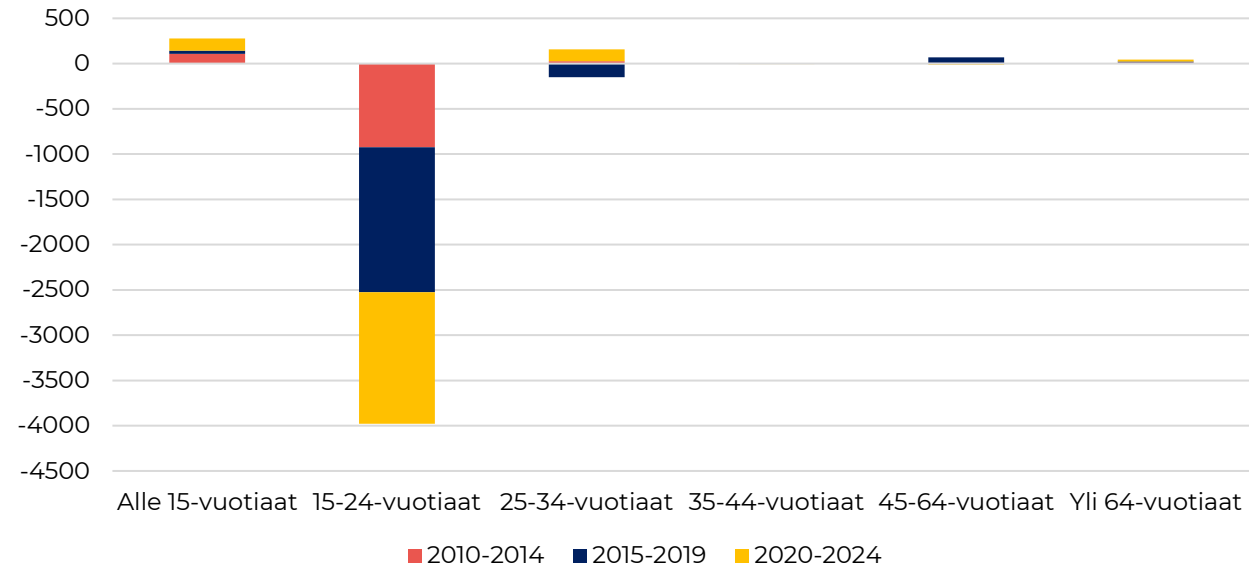
-180

Syntynyttä vähemmän per vuosi

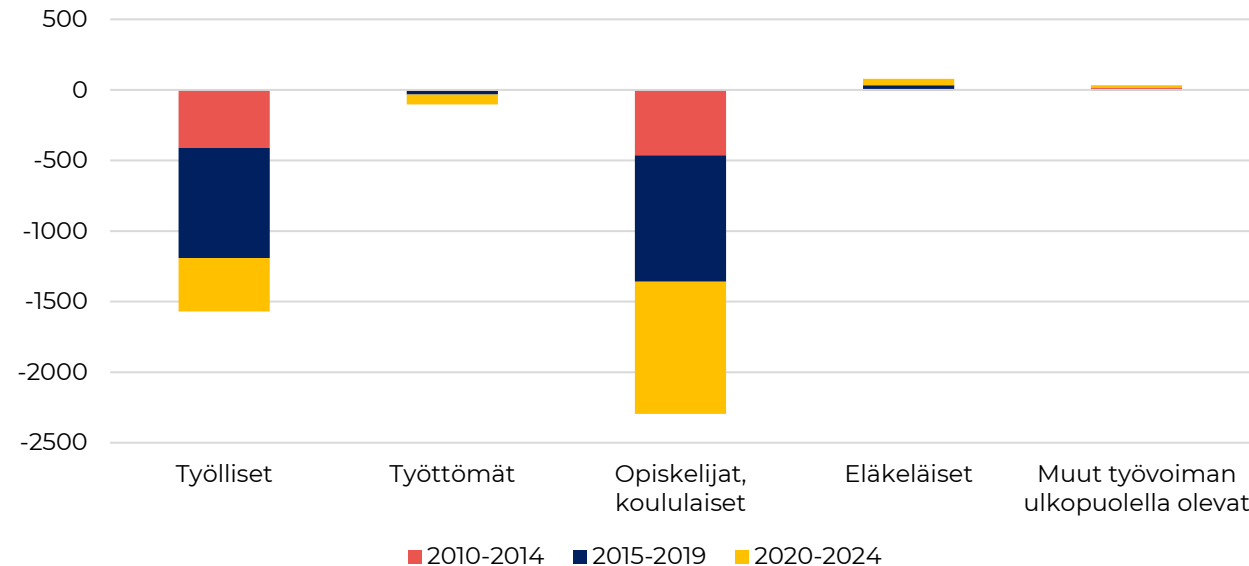
Kalajokilaakso kärsii merkittäviä muuttotappioita maan sisällä

- **Maan sisällä kärsityt muuttotappiot** (muille kunnille) **ovat merkittävintä alueen väestöä ja työikäistä väestöä vähentävä tekijä.** Muuttotappiot eivät kuitenkaan kohdennu tasaisesti kaikkiin ryhmiin.
- **Ikäryhmittäin alue kärsii muuttotappioita vain nuorten 15-24-vuotiaiden ryhmässä**, tässä ryhmässä muuttotappiot ovat tyypillisiä, mutta Kalajokilaakson alueella keskimääräistä suurempia väestöpohjaan nähden.
  - Alue ei kärsi muuttotappioita muissa ryhmissä, mutta ei myöskään saa merkityksellisiä muuttovoittoja, mikä viittaa paluumuuton vähäisyyteen.
- **Opiskelijat muodostavat tärkeimmän muuttotappioryhmän**, mutta alue menettää maan sisäisessä muuttoliikkeessä myös merkittävästi työllistä työvoimaa, etenkin nuorten ryhmässä.

Ikäryhmittäinen nettomuutto
2010-2024

Nettomuutto toiminnallisen aseman mukaan
2010-2024

Väestönkehityksen, työllisen väestön ja työpaikkojen kehityksen epäsuhta

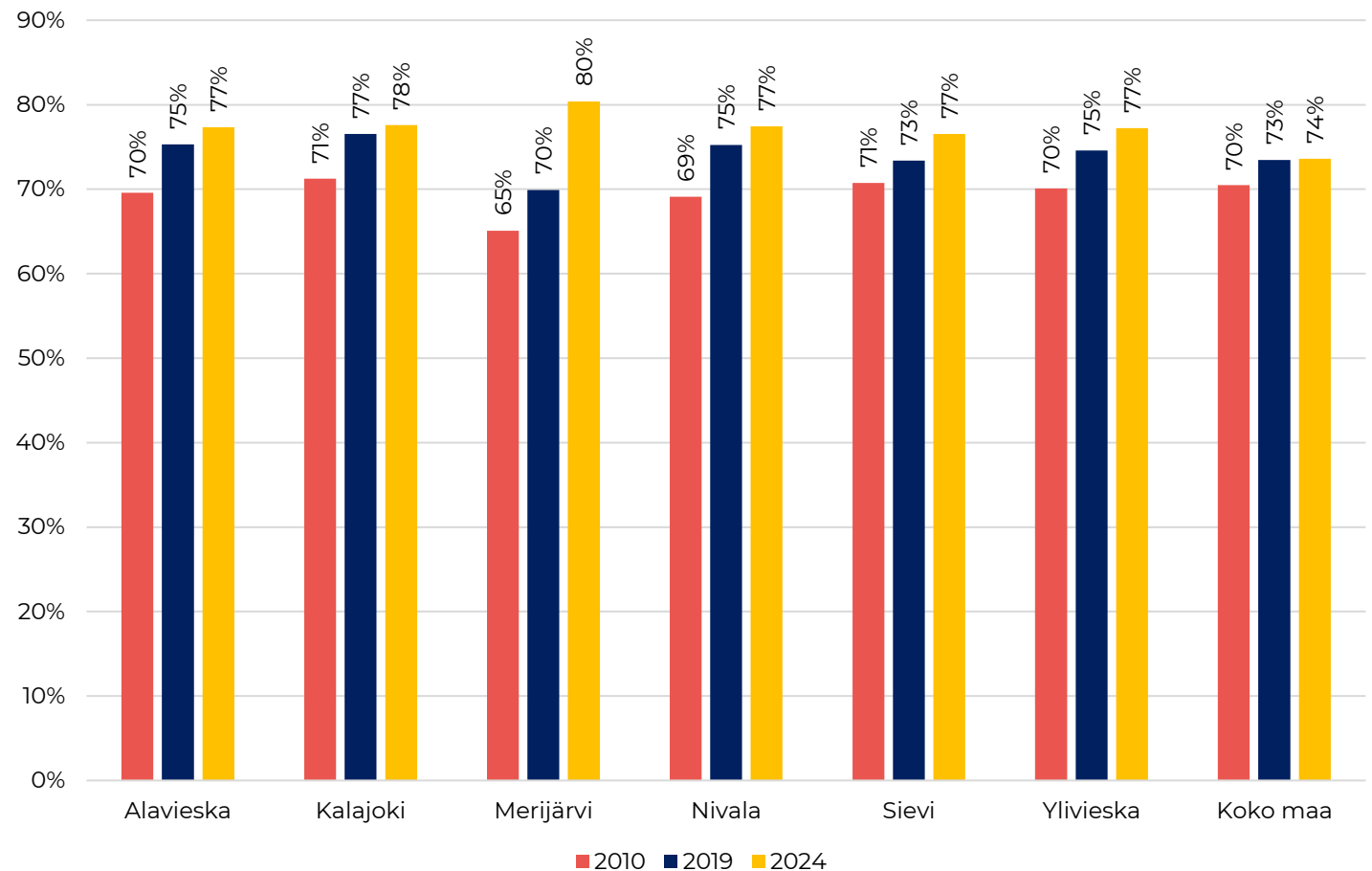
- Vaikka työkäinen väestö on laskenut alueella nopeasti, **alueen työllinen väestö sekä työpaikkojen määrä ei ole vähentynyt merkittävästi.**

- Työllisen työvoiman määrä väheni alueella vain 440 henkilöllä vuosien 2010-2024 aikana (vs. -3 000 henkilöä työkäisten ryhmässä).
- Työpaikkojen määrä vastasi vuonna 2023 vuotta 2010.
- Aluetasolla Ylivieskassa työllisten määrä kasvoi merkittävästi, Nivalassa ja Kalajoella työllisten määrä väheni vain hieman.

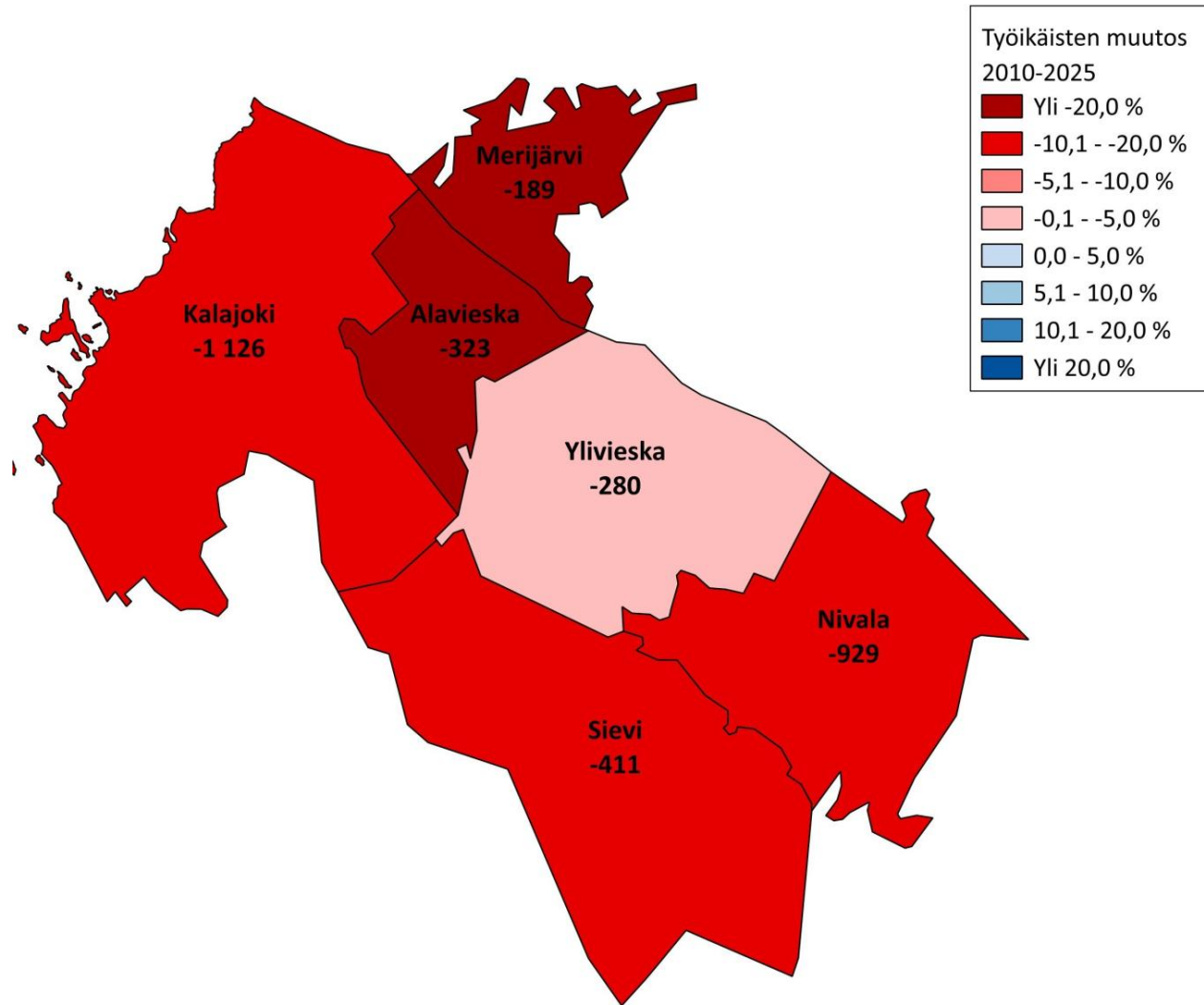
- **Työllisten ja työkäisen väestön kehityksen epäsuhtaa selittää alueen nopeasti vahvistunut työllisyysaste.** Kaikissa alueen kunnissa työllisyysaste oli vuoden 2024 lopussa selvästi maan keskitasoa korkeampi ja ylipäätään korkealla tasolla.

- Työllisyysasteen kasvu ei kuitenkaan voi loputtomasti kompensoida heikkoa demografista kehitystä.

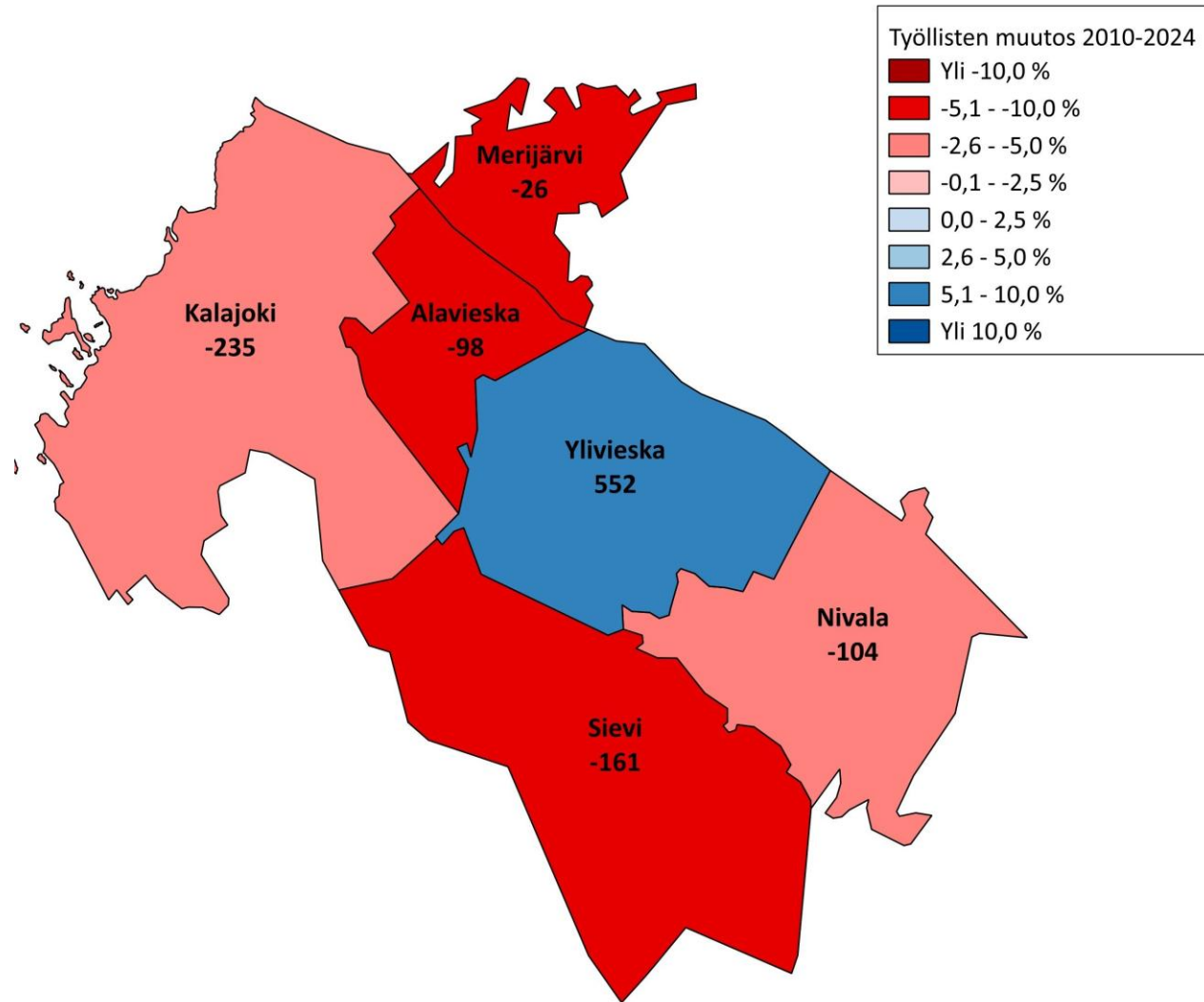
Työllisyysaste 2010, 2019 & 2024

Työikäisten ja työllisten kehitys

Työikäisten kehitys

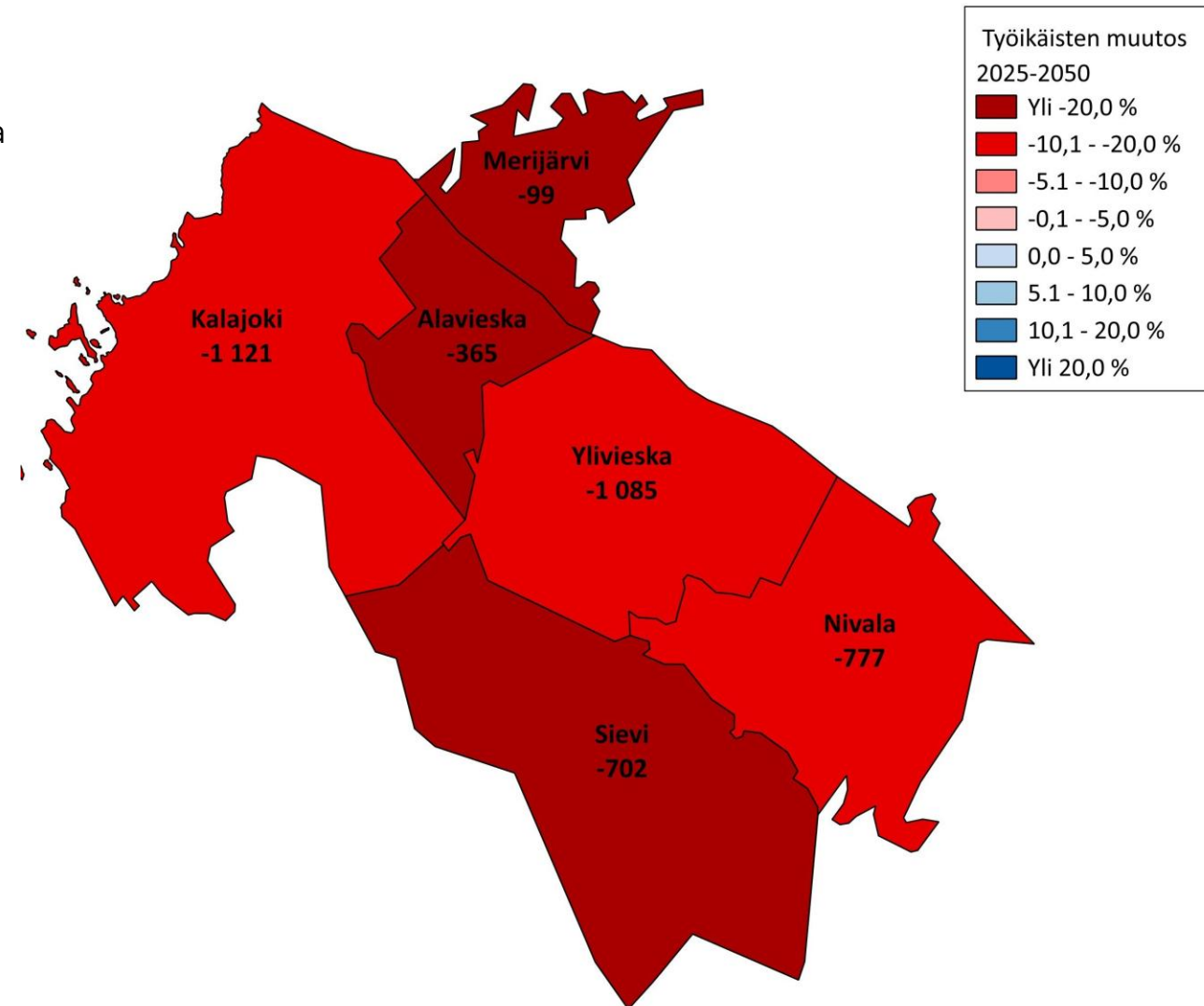

Työllisten kehitys

**Miltä Kalajokilaakson
tulevaisuus näyttää?**

Ennakoitu väestön ja työikäisen väestön muutos

- Kartoissa on kuvattu Kalajokilaakson kuntien ennakoitua väestönmuutosta MDI:n väestöennusteen perusteella. Ennuste mallintaa tulevaa kehitystä keskipitkän aikavälin perusteella.
  - Ennuste ei sisällä olettamaa syntyvyyden kasvusta!
- **Vuosien 2025-2050 aikana alueen väestöpohjan ennakoitaan vähenevän 7 650 henkilöllä.** Väestöä vähentää muuttotappiot maan sisäisessä muuttoliikkeessä sekä kasvava kuolleiden määrä.
  - **Väestö vähenee nopeutuvaa tahtia etenkin 2030-luvun lopussa ja 2040-luvulla.**
  - Aiemmasta kehityksestä poiketen myös Ylivieskan väestöpohjan ennakoitaan laskevan merkittävästi.
- **Työikäisen väestön ennakoitaan laskevan 4 150 henkilöllä.** Supistuminen on nopeaa etenkin 2040-luvulla, kun työkään siirtyy aiempaa merkittävästi pienempiä ikäryhmiä.

Ikäryhmittäinen väestönmuutos 2025-2050

Ikäryhmittäinen väestönmuutos 2025-2050

1500

Vuosien 2025-2050 aikana

- Alle 18-vuotiaat: - 3 595 henkilöä
- 18-64-vuotiaat: -4 146 henkilöä
- Yli 64-vuotiaat: 85 henkilöä

1000

500

0

-500

-1000

-1500

-2000

0 - 6

7 - 12

13 - 15

16 - 17

18 - 19

20 - 24

25 - 34

35 - 44

45 - 54

55 - 64

65 - 74

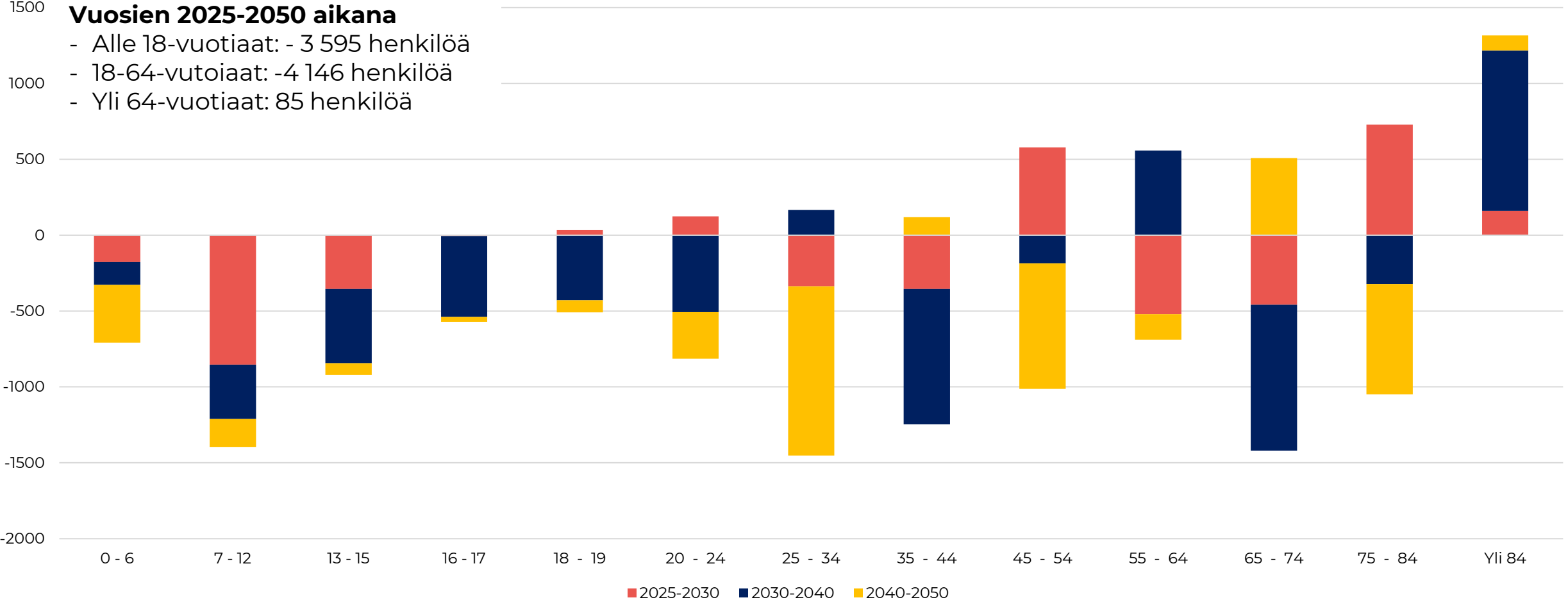
75 - 84

Yli 84

2025-2030

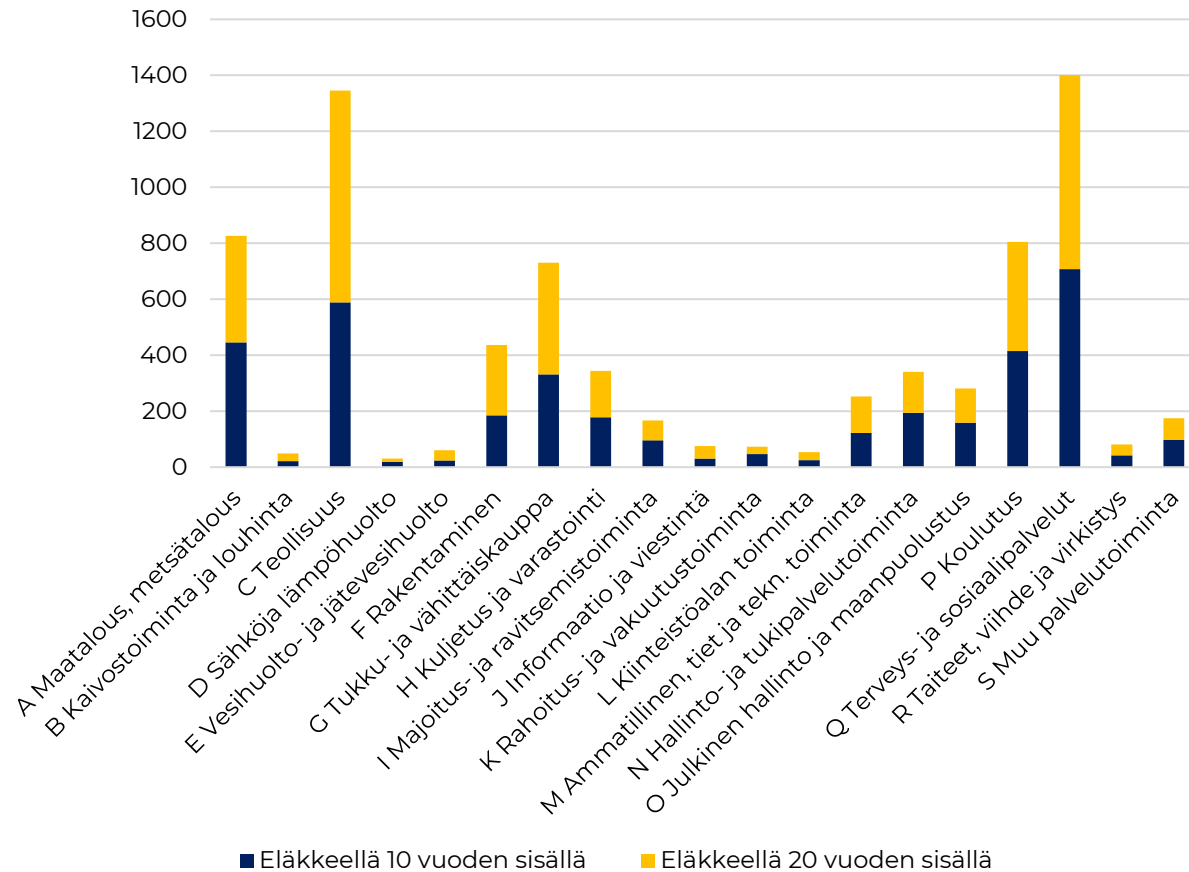
2030-2040

2040-2050

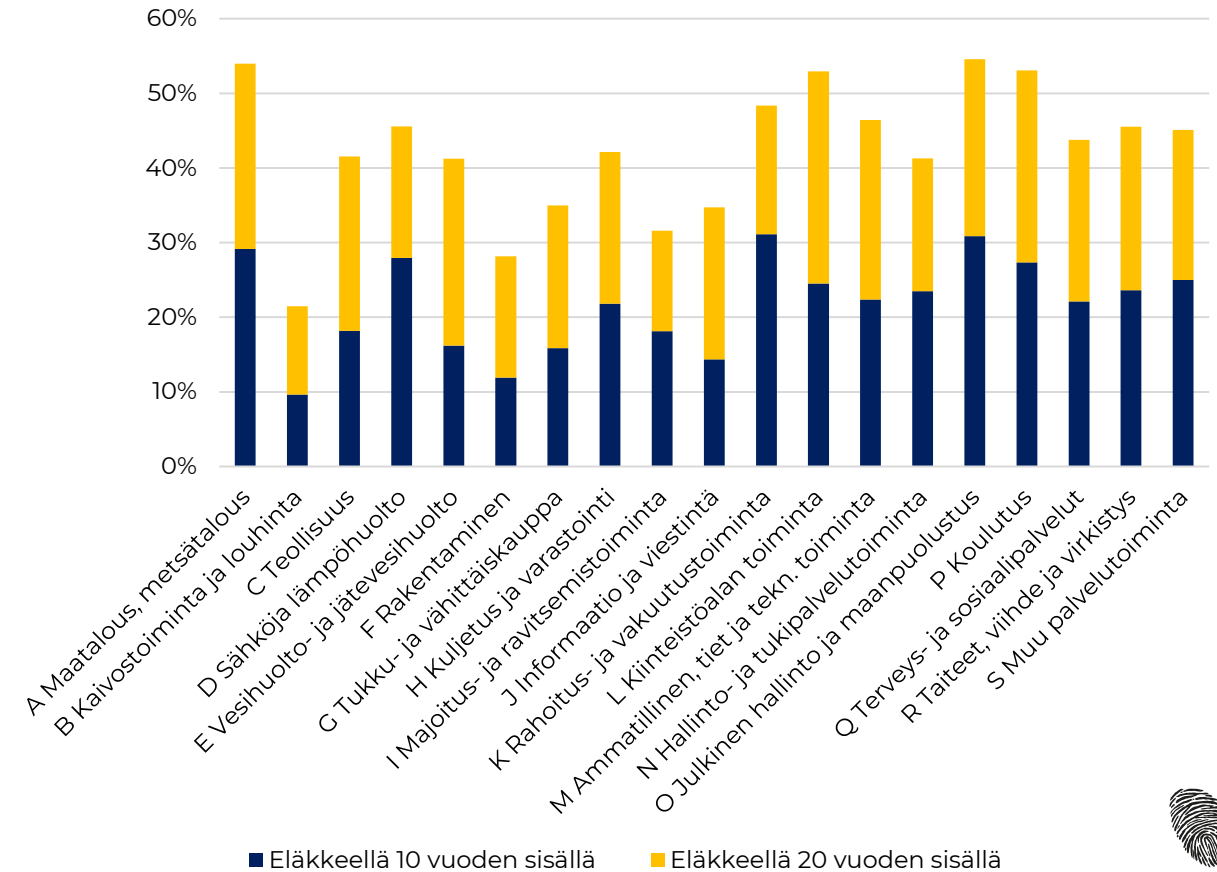

Eläköitymispaine eri sektoreilla

10- ja 20-vuoden sisällä eläkeikäisistä nykyistä työllisistä

10- ja 20-vuoden sisällä eläkeikäisistä nykyistä työllisistä

Riittääkö työvoima tulevaisuudessa?

Mikä työllisyysasteen tulisi olla, jotta työllisten määrä ei laske?

100%

Maan korkeimmat arvot nyt

(n. 96%)

Joko kunnan demografinen kehitys vahvistuu tai työpaikkakehitys heikkenee

Kumpi antaa periksi?

80%

70%

60%

50%

40%

30%

20%

10%

0%

2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049

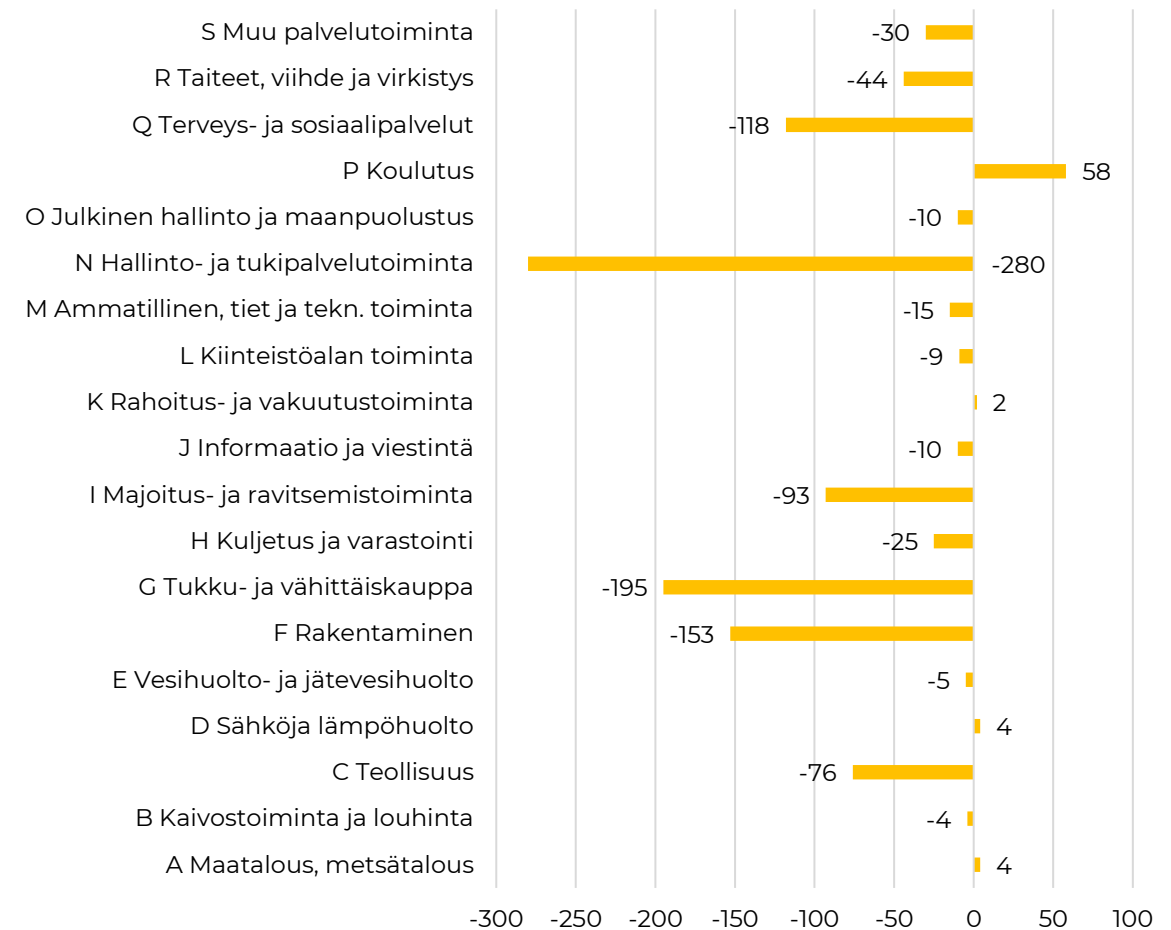
Toteuma

Vaadittu työllisyysaste nykyisen työvoiman säilymiseksi

Maan sisäisen muuttoliike työvoimaa tarjoavana tekijänä

- Aiemmin Kalajokilaakson alue on kärsinyt merkittäviä muuttotappioita maan sisäisessä muuttoliikkeessä, etenkin nuorten, opiskelijoiden ja työllisten ryhmässä.
  - Näiden muuttotappioiden merkittävä väheneminen vahvistaisi merkityksellisesti työikäisen väestön kehitystä. **Alueen kyky vaikuttaa etenkin opiskelijoiden ryhmän muuttotappioihin on kuitenkin vähäinen, työllisten ryhmässä mahdollisuudet ovat paremmat.**
  - **Suurin potentiaali on alueella jo asuvien lähtömuuton vähentämisessä sekä alueella ennen asuneiden paluumuutossa.** Kokonaan uusien muuttajien hyvin huomattava kasvu on taas merkittävästi haastavampaa.
  - **Ennustejakson aikana kilpailu maan sisäisestä muuttoliikkeestä kiristyy,** sillä työikäinen väestö ja etenkin nuori väestö vähenee. Koska koko maan tasolla maan sisäinen muuttoliike on nollasummapelejä, alueen täytyy olla keskimääräistä aluetta vetovoimaisempi saadakseen merkityksellisiä muuttovoittoja.
- **Maan sisäinen muuttoliike voi vahvistaa kohtalaisesti alueen työvoiman tarjontaa, mutta tuskin yksin ratkaisee merkittävää demografista supistumista.**

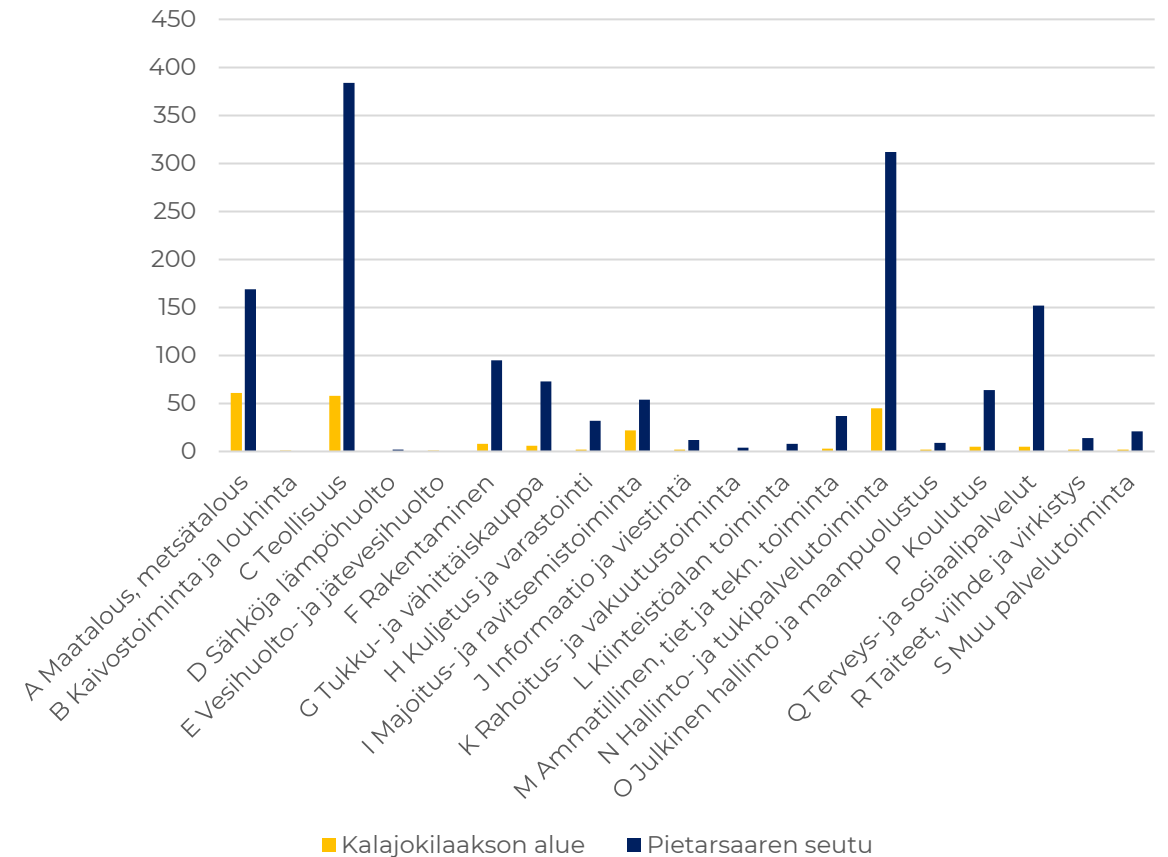
Työllisten kuntien välinen nettomuutto 2015-2023

Maahanmuutto ja työperäinen maahanmuutto työvoimaa tarjoavana tekijänä

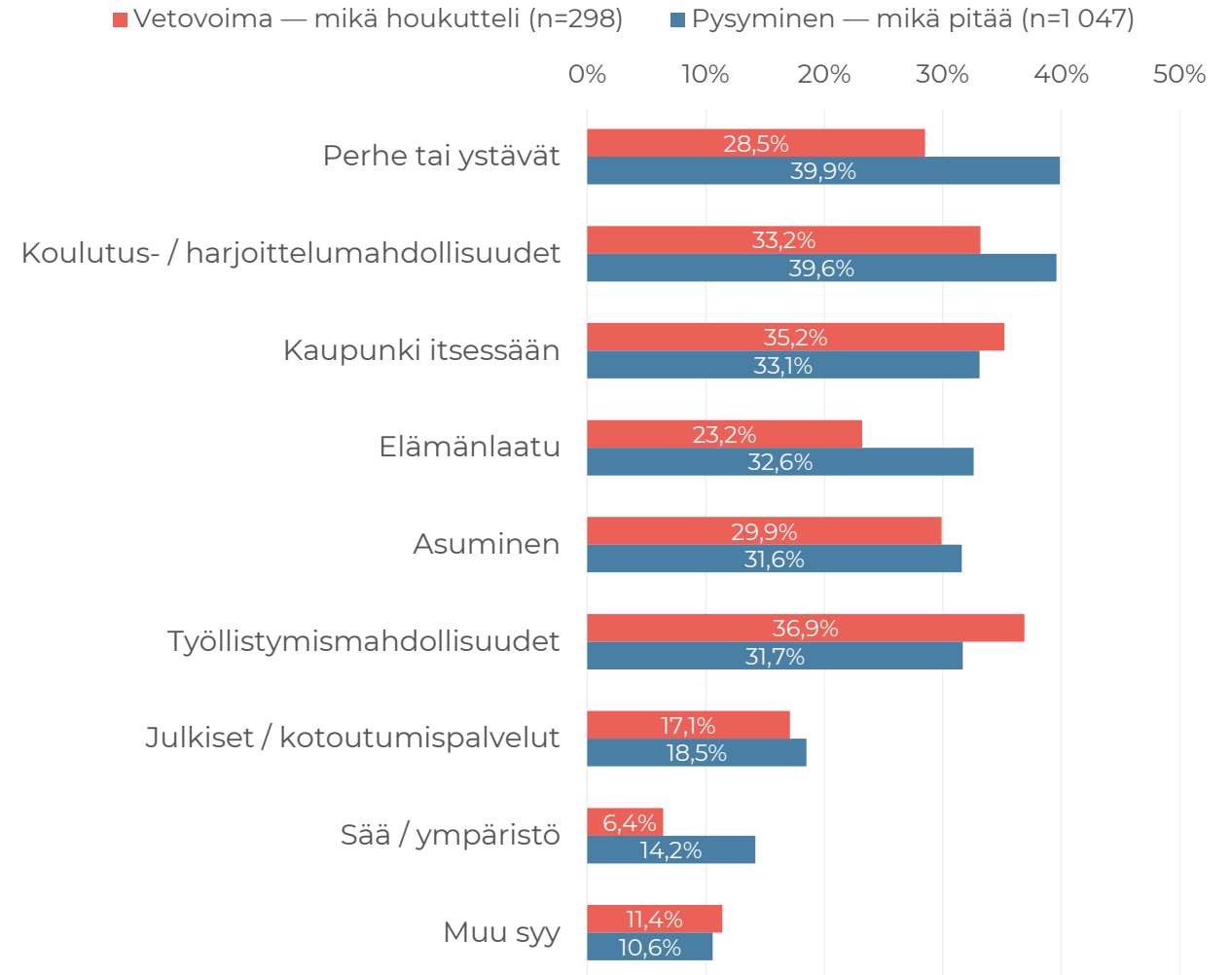
- Maan sisäisen muuttoliikkeen lisäksi maahanmuuton tason kasvu voi vahvistaa merkityksellisesti työvoiman tarjontaa pidemmällä aikavälillä.
- Maahanmuuton ja työperäinen maahanmuuton potentiaali alueen demografiselle kehitykselle on maan sisäistä muuttoliikettä suurempi**, sillä kansainvälinen muuttoliike ei pakota kilpailemaan muiden kuntien kanssa pienenevästä muuttajajoukosta.
  - Etenkin työperäinen maahanmuutto voi sitoutua suoraan alueen työmarkkinoiden tarpeisiin ja tarjota täsmäosaamista työmarkkinoille.
  - Etenkin 2040-luvulla työikäisen väestön kehityksen vahvistuminen vaatisi todennäköisesti myös muun kuin suoraan työperäisen maahanmuuton kasvua.
- Vaikka maahanmuutto on koko maassa ensisijaisesti suurten kaupunkien ilmiö, **myös pienellä kaupunkiseudulla maahanmuutto voi olla merkittävä väestön ja työvoiman lähde**.
  - **Esimerkiksi Pietarsaaren seudun maahanmuutto riittää ylläpitämään työikäisen väestön tasoa myös pitkällä tähtäimellä**, jota voi pitää vähintään osin verrannollisena Kalajokilaakson alueelle.

Työllisten maahanmuutto 2015-2023 toimialoittain

Maahanmuuttoa ei voi pitää ”työvoima-automaattina”, vaan vaatii merkittävää panostusta

- **Kasvava työperäinen tai muu maahanmuutto ei realisoidu automaattisesti**, ainakaan alueelle työvoiman tarjontana.
- **Ylipäättään työvoiman houkuttelu ulkomailta vaatii osaamista ja panostusta** sekä alueen julkishallinnollisilta toimijoilta että työnantajilta mm. palveluihin, työnteon käytäntöihin, markkinointiin ym. Muun kuin työperäisen maahanmuuton tapauksessa vaaditaan merkityksellistä panostusta kotoutumiseen.
  - **Alku on hidas**; alueella jossa ulkomaalaistaustaisten työvoiman osuus on pieni, panostus kansainväliseen muuttoliikkeeseen vaatii aikaa.
  - **Kielikysymys haasteena.**
- **Maahanmuuttajat muuttavat aktiivisesti maan, työn ja muiden tekijöiden perässä.**
  - **Vaaditaankin panostusta työpaikkojen tarjonnan lisäksi alueella viihtymiseen, yhteisöllisyyteen, asumisen tarjontaan jne.**

Alueen ja lähialueen koulutustoiminnan merkitys

- Tulevan työvoiman tarjonnan näkökulmasta alueen sekä lähialueen koulutustoiminnan merkitys on myös erittäin suuri. **Suurin osa alueen tulevasta työvoimasta asuu jo nyt alueella / syntyy alueelle**, siirtyen osaksi työvoimaa alueen koulutustoiminnan kanssa.
- **Etenkin ammatilliselta toiselta asteelta ja ammattikorkeakouluista valmistuneista selvä enemmistö jää myös työskentelemään samalle alueelle.** Tämä korostaa näiden toimintojen korvaamatonta merkitystä myös Kalajokilaakson työvoiman tarjonnalle.
  - **Etenkin ammattikorkeakoulutoiminta tuottaa linkin myös maahanmuuttoon;** koulutusperäinen maahanmuutto voi parhaimmillaan vastata pitkän aikavälin työvoiman tarpeisiin. Toisaalta tämä vaatii toimivaa yhteistyötä koulutuksen järjestäjien sekä alueen työnantajien kanssa, sekä opetukseen sisältöjä, jotka vastaavat työnantajien tarpeita (sis. Kielitaito)
- **Nuorten määrän voimakas lasku tulevaisuudessa voi kuitenkin haastaa osan koulutustoiminnan jatkuvuutta.** Vaikka väestönkehitys voisi antaa tälle perusteita, tällä olisi huomattavan negatiivinen vaikutus alueen työvoiman tarjonnalle.

Yhteenveto ja johtopäätökset

- **Kalajokilaakson alueen demografinen kehitys on ollut pitkään keskimääräistä aluetta vahvempaa**, etenkin korkean syntyvyyden takia. Korkea syntyvyys on pitkälti mahdollistanut työvoiman "uusiutumisen": toisin kuin suurimmassa osassa kuntia, alueella työvoimaan on siirtynyt vastaavan kokoisia ikäkohortteja kuin työvoimasta on poistunut. **Muuttotappiot ovat kuitenkin jo ennestään vähentäneet työikäistä väestöä ja työvoimaa.**
- **Syntyvyyden voimakas lasku on alueen suurin demografinen murrostekijä, mikä johtaa myös työikäisen väestön laskuun.** Aiemmasta poiketen 2010-luvun lopun ja 2020-luvun syntyvyys ei riitä enää ylläpitämään alueen työikäistä väestöä ja työvoimaa. Jos myös muuttotappiot jatkuvat, **alueen työikäinen väestö uhkaa alkaa supistua nopeutuvaa tahtia.**
- Menneisyydessä työllisyysasteen kasvu on kompensoinut vähenevää työikäistä väestöä. **2040-luvulla viimeistään työllisyysasteen kasvu ei enää realistisesti jatkuu**, joten joko alueen työllinen työvoima alkaa vähentyä tai työikäisen väestönkehitys alkaa vahvistua.

Yhteenveto ja johtopäätökset

- **Työikäisen väestön kehityksen vahvistuminen vaatisi käytännössä väheneviä muuttotappioita ja kasvavaa maahanmuuttoa.** Kummankaan toteutuminen ei ole automaatio, vaan vaatii panostuksia.
  - Maan sisäisessä muuttoliikkeessä potentiaalisimmat ryhmät ovat alueella jo asuneet tai vielä asuvat. Kokonaan uusien henkilöiden houkuttelu on haastavampaa.
  - **Maan sisäisen muuttoliikkeen potentiaalia rajaavat suomalaisten matala muuttoalttius sekä supistuvat nuorten ja nuorten aikuisten ikäluokat** – kilpailu ”rajallisesta resurssista” kasvaa.
  - Maahanmuutto tarjoaa todennäköisesti suuremman potentiaalın työikäisen väestön kasvattamiseksi. **Maahanmuuttovetoinen kasvu ja työperäisen maahanmuuton lisääminen vaatii ”toimia & tekoja”:** ei ole itsestään selvää että alue saa merkityksellistä muuttovoittoa tulevaisuudessa.
  - **Maahanmuutto vaatii myös panostusta pitovoimaan;** alueelle jäämiseen; onko alue hyvä paikka maahanmuuttajalle (tai muualta maasta tulevalle), onko alueella muita elämisen edellytyksiä kuin työ?
  - Etenkin muussa kuin työperäisessä maahanmuutossa vaaditaan aktiivisia panostuksia kotoutumiseen ja työllistymiseen.

Lopuksi...

Suurimmasta osasta maata poiketen Kalajokilaakson suurin demografinen haaste työikäisen väestön kehityksessä ajoittuu vasta 2040-luvulle.

Alueella on vielä merkittävästi aikaa toimia ja kehitellä ratkaisuja alueen supistuvalla työikäisellä väestöllä; ei tarvetta paniikkiin.

Toisaalta toimivat ratkaisut demografisiin muutoksiin vaativat aikaa ja rakenteita – **toimia tarvitaan jo nyt, ei vasta kaukana tulevaisuudessa!**